

Základní škola Beroun, Wagnerovo náměstí 458	
STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI	
Tento plán nabývá platnosti dne:	1. 9. 2026
Pracovníci školy byli seznámeni dne:	1. 9. 2026
Vypracoval/a:	Mgr. Jitka Dopiráková, Mgr. Tereza Radabolski, Mgr. Eva Drbalová,

Školní neúspěšnost je:

- v protikladu školní úspěšnosti často považována laickou veřejností za vznešenější označení pro „špatné známky“, které pak úzce souvisí se vznikem negativních postojů k učení a škole.
- z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání žáka v podmínkách školního edukačního prostředí nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům.
- jevem, jehož řešení si vyžaduje individuální práci s žákem a také s jeho zákonnými zástupci. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě.
- vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte.

Školní neúspěšnost bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z **Vyhlášky č. 27/2016 Sb.** a jejím cílem je vyhledávání **potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.**

Faktory ovlivňující školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka.

Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Jedná se o tyto faktory:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, nízká sebedůvěra
- poruchy chování a učení
- nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování, nedostatečná motivace, špatné vztahy mezi učitelem a žákem, popřípadě mezi žákem a spolužáky, konflikt mezi rodinou a školou
- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče

- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí)
- dítě – cizinec

Součástí mohou být i doprovodné projevy školní neúspěšnosti:

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- poruchy chování – záškoláctví, útoky ze školy nebo z domova
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

Řešení školní neúspěšnosti

Základní podmínkou prevence školní úspěšnosti je pozitivní klima školy, důvěra žáků a rodičů k učitelům a aktivní přístup a zájem učitelů o žáky.

Velmi důležitou roli hraje především postoj dítěte i rodičů ke škole a školní práci. Tento postoj závisí na dobré motivaci a zvyšování sebedůvěry dítěte. Postoj žáka ke škole dále ovlivňují i dílčí úspěchy a neúspěchy ve vzdělávacím procesu. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností a bez zvýšeného vlastního úsilí, nejsou motivováni k lepším výsledkům a bývají ve škole nespokojeni. Neúspěch může být u žáka podnětem k většímu úsilí a snaze o zlepšení výsledků. Pokud jsou však neúspěchy příliš časté, motivace žáka se rychle snižuje.

Motivace a zvyšování sebedůvěry:

- klademe na dítě přiměřené nároky
- zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky
- oceňujeme jeho jedinečnost
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory
- podporujeme aktivitu dítěte
- pomáháme dítěti a radujeme se z jeho úspěchů
- rozvíjíme u dítěte pocit empatie
- vyhýbáme se negativnímu srovnávání.

Doporučený postup při řešení školní neúspěšnosti

- Na žakovu neúspěšnost upozorní vyučující jednotlivých předmětů třídního učitele.
- Ten kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání a přítomnost poradenských pracovníků školy (výchovný poradce, metodik prevence rizikového chování).

Na počátku řešení školní neúspěšnosti je nutná správná diagnostika příčin – analýza žakových možností, posouzení jeho učebního stylu, vzdělávacích potřeb a osobních postojů ke škole.

- Třídní učitel vypracuje plán pedagogické podpory, zkonstruuje ho s výchovným poradcem a seznámí s ním ostatní vyučujícími. Plán je založen na individuálním přístupu k žákovi (přiměřená časová dotace k vypracování úkolů, ověření pochopení zadání úlohy, poskytování zpětné vazby, preferování ústní formy ověřování znalostí, zadávání vhodných cvičení k zopakování a upevnění učiva atd.).
- V případě přetrvávajících obtíží je zákonným zástupcům doporučena návštěva odborného pracoviště – např. PPP, SPC apod. V případě potřeby jsou žákovi poskytnuta potřebná podpůrná opatření (individualizace, reedukace, pedagogická intervence, pomoc asistenta pedagoga, zohlednění obtíží, úprava metod a forem výuky atd.).

Základem řešení je vzájemná spolupráce všech zúčastněných, kteří mohou s žákem pracovat – to jsou učitel, třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, pracovníci školských poradenských zařízení a rodiče.

U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: Je nutná kvalitní odborná diagnostika, na základě které pak škola zpracuje žákovi vhodná podpůrná opatření. Ta jsou volena individuálně na základě doporučení poradenských zařízení.

- Individuální přístup (motivace, respektování osobního pracovního tempa, vhodné metody a formy práce)
- Poskytování individuálních konzultací a doučování
- Vypracování plánu pedagogické podpory
- Vypracování IVP

U všech žáků:

- Zjištění příčin neúspěšnosti.
- Nabídka doučování, konzultace.
- Vytvoření podpůrného studijního plánu k doplnění či zvládnutí učiva, zpracování dílčího harmonogramu, aby žák získal pocit, že lze vše zvládnout (zejména u žáků s vysokou absencí).
- Zadávání pravidelných úkolů v přiměřeném rozsahu pro domácí přípravu žáka.
- Umožnit plnění zadaných úkolů i ve volných hodinách ve škole, poskytnout k tomu i školní pomůcky, počítač apod.
- Pravidelný kontakt s rodiči žáka, je-li tam zájem i z jejich strany.
- Pracovat s klimatem třídy a začleňování těchto žáků do kolektivu.
- Při selhání výše popsaných opatření pak motivovat žáka k opakování ročníku.
- Pravidelně každé čtvrtletí vyhodnocovat na pedagogické radě situaci ve vzdělávání žáků, konkretizovat žáky ohrožené školní neúspěšností, dohodnout s nimi potřebné strategie a seznámit s tím zákonné zástupce žáků.